

Datum van inontvangstneming : 26/05/2015

Zaak C-150/15

Verzoek om een prejudiciële beslissing

Datum van indiening:

30 maart 2015

Verwijzende rechter:

Sächsisches Oberverwaltungsgericht (Duitsland)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

13 maart 2015

Appellant:

Bundesbeauftragter für Asylangelegenheiten beim Bundesamt für Migration und Flüchtlinge

Geïntimeerde en verzoeker:

Luqman Ahmad Tarar

SÄCHSISCHES

OBERVERWALTUNGSGERICHT

Beslissing

In het bestuursrechtelijke geding

Luqman Ahmad Tarar,

[OMISSIS] 65199 Wiesbaden

verzoeker in eerste aanleg,

geïntimeerde,

[OMISSIS]

tegen

Bondsrepubliek Duitsland

vertegenwoordigd door het Bundesamt für Migration und Flüchtlinge,

[OMISSIS] 90461 Nürnberg

verweester,

ondersteund door:

de Bundesbeauftragte für Asylangelegenheiten,

[OMISSIS] 90513 Zirndorf

appellant,

betreffende

de erkenning als vluchteling en bescherming tegen uitwijzing

[OMISSIS]

[Or. 2]

heeft de Eerste Senat van het Sächsische Obergericht [OMISSIS]

op 13 maart 2015

beslist:

De behandeling van de zaak wordt geschorst.

Het Hof van Justitie van de Europese Unie wordt overeenkomstig artikel 267, tweede alinea, VWEU verzocht om een prejudiciële beslissing over de volgende vragen:

1) Moet artikel 9, lid 1, onder a), juncto artikel 10, lid 1, onder b), van richtlijn 2011/95/EU aldus worden uitgelegd

a) dat een ernstige schending van de door artikel 10, lid 1, van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie (hierna: „Handvest”) en artikel 9, lid 1, van het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden (EVRM) gewaarborgde vrijheid van godsdienst en dus een daad van vervolging als bedoeld in artikel 9, lid 1, onder a), van de richtlijn dient te worden aangenomen, wanneer religieuze activiteiten of praktijken die worden voorgeschreven door en een centraal bestanddeel vormen van een geloof dat de verzoeker actief belijdt, dan wel gebaseerd zijn op de godsdienstige overtuiging van de verzoeker en voor diens religieuze identiteit van bijzonder

belang zijn, in het betrokken land van herkomst onder strafbedreiging verboden zijn,

of:

b) is vereist dat een verzoeker die een bepaald geloof actief belijdt, daarenboven aantoont dat de religieuze activiteiten of praktijken die door dat geloof als centraal bestanddeel worden voorgeschreven en in zijn land van herkomst een onder strafbedreiging verboden geloofsbeleving vormen, voor hem voor het behoud van zijn religieuze identiteit „van bijzonder belang” en in die zin „absoluut noodzakelijk” zijn?

2) Moet artikel 9, lid 3, juncto artikel 2, onder d), van richtlijn 2011/95/EU aldus worden uitgelegd

dat voor de vaststelling van een gegronde vrees voor vervolging en een reëel risico („real risk”) om door een van de in artikel 6 van richtlijn 2011/95/EU genoemde actoren te worden vervolgd of aan een onmenselijke of vernederende behandeling of bestraffing te worden onderworpen,

met betrekking tot religieuze activiteiten of praktijken die worden voorgeschreven door en een centraal bestanddeel vormen van een geloof dat de verzoeker actief belijdt, dan wel gebaseerd zijn op de godsdienstige overtuiging van de verzoeker **[Or. 3]** en voor diens religieuze identiteit van bijzonder belang zijn, welke activiteiten of praktijken in het betrokken land van herkomst onder strafbedreiging verboden zijn,

a) een waarderende vergelijking is vereist, waarbij het aantal aanhangers van verzoekers geloofsrichting die hun geloof in strijd met het verbod praktiseren, dient te worden vergeleken met het aantal daden van vervolging die in verzoekers land van herkomst daadwerkelijk wegens die geloofsbeleving hebben plaatsgevonden, en ook rekening moet worden gehouden met eventuele onzekerheden en onbekenden in de strafvervolgingspraktijk van de overheid,

of

b) volstaat het dat kan worden aangetoond dat de bepalingen die onder strafbedreiging religieuze activiteiten of praktijken verbieden die worden voorgeschreven door en een centraal bestanddeel vormen van een geloof dat de verzoeker actief belijdt, dan wel gebaseerd zijn op de godsdienstige overtuiging van de verzoeker en voor diens religieuze identiteit van bijzonder belang zijn, in de strafvervolgingspraktijk van het land van herkomst daadwerkelijk toepassing vinden?

3) Is een voorschrift van nationaal procesrecht op grond waarvan de feitenrechter is gebonden aan de juridische beoordeling van de rechter in „Revision” (in casu: §144, lid 6, van de Verwaltungsgerichtsordnung [Duits wetboek van

bestuursprocesrecht; hierna: „VwGO”), verenigbaar met het beginsel van voorrang van het Unierecht wanneer de feitenrechter een norm van het Unierecht anders wenst uit te leggen dan de rechter in „Revision”, maar de door het nationale recht voorgeschreven binding aan het rechtsoordeel van de rechter in „Revision” er zelfs na het voeren van een prejudiciële procedure als bedoeld in artikel 267, tweede alinea, VWEU aan in de weg staat dat hij het Unierecht aldus uitlegt?

Motivering

I.

- 1 Verzoeker, een in 1980 geboren Pakistaanse staatsburger en etnische Punjabi, behoort tot de Ahmadiyya-geloofsgemeenschap. Hij wenst de toekenning van de vluchtelingenstatus en subsidiair een verbod om naar Pakistan te worden uitgewezen.
- 2 Naar eigen zeggen kwam hij op 25 januari 2004 door de lucht de Bondsrepubliek Duitsland binnen en diende hij op 2 februari 2004 een asielverzoek in, dat door het **[Or. 4]** toenmalige Bundesamt für die Anerkennung ausländischer Flüchtlinge (federaal bureau voor de erkenning van buitenlandse vluchtelingen; hierna: „Bundesamt”) bij beschikking van 4 mei 2004 kennelijk ongegrond werd verklaard.
- 3 Nadat hiertegen beroep was ingesteld, heeft het Verwaltungsgericht Leipzig bij vonnis van 18 mei 2007 [OMISSIS] de punten 2 en 4 van de beschikking van het Bundesamt van 4 mei 2004 nietig verklaard, verweerster gelast vast te stellen dat met betrekking tot Pakistan was voldaan aan de voorwaarden van § 60, lid 1, van het Gesetz über den Aufenthalt, die Erwerbstätigkeit und die Integration von Ausländern im Bundesgebiet (Duitse vreemdelingenwet; hierna: „AufenthG”), en het geding na afstand van instantie betreffende het verlenen van asiel op grond van artikel 16a van het Grundgesetz (Duitse grondwet; hierna: „GG”) voor het overige beëindigd. Volgens het Verwaltungsgericht kon in het midden worden gelaten of verzoeker zich erop kon beroepen in het verleden reeds individueel vervolgd te zijn geweest, aangezien hem als lid van de Ahmadiyya-gemeenschap (Ahmadi) bij een terugkeer naar Pakistan in ieder geval nadelen te wachten stonden die binnen de werkingssfeer van §60, lid 1, AufenthG vielen.
- 4 Bij arrest van 13 november 2008 [OMISSIS] heeft de Senat het hiertegen [OMISSIS] door de Bundesbeauftragte für Asylangelegenheiten ingestelde hoger beroep verworpen. Volgens de Senat kon in het midden worden gelaten of verzoeker reeds vóór zijn vertrek uit Pakistan individueel met politieke vervolging werd bedreigd. Als actieve Ahmadi was hij in Pakistan in ieder geval thans aan een hem collectief treffend risico op vervolging in de zin van § 60, lid 1, AufenthG blootgesteld, aangezien hij bij een terugkeer naar Pakistan zijn

religieuze activiteit niet in het openbaar kon voortzetten zonder een concreet risico om te worden vervolgd op een wijze die voor zijn uitwijzing relevant is.

- 5 Op verzoek van verweerster en de Bundesbeauftragte für Asylangelegenheiten heeft het Bundesverwaltungsgericht tegen voormeld arrest van de Senat beroep in „Revision” toegestaan wegens een principiële belang. In het kader van de procedure in „Revision” heeft het Bundesverwaltungsgericht bij beslissing van 9 december 2010 [OMISSIS] de behandeling van de zaak geschorst en het Hof van Justitie van de Europese Unie (hierna: „Hof”) overeenkomstig artikel 267 VWEU verzocht om een prejudiciële beslissing over de uitlegging van richtlijn 2004/83/EG van de Raad van 29 april 2004. Het Hof (Grote kamer) heeft de hem in het kader van de prejudiciële procedure voorgelegde vragen bij arrest van 5 september 2012 – C-71 /11 en C-99/11 – beantwoord. **[Or. 5]**
- 6 Bij arrest van 20 februari 2013 [OMISSIS] heeft het Bundesverwaltungsgericht het arrest van de Senat van 13 november 2008 [OMISSIS] vernietigd en de zaak voor verdere behandeling en afdoening terugverwezen naar het Oberverwaltungsgericht.
- 7 Het door verzoeker gestelde risico op vervolging is volgens het Bundesverwaltungsgericht terecht aangemerkt als vrees voor aantasting van de godsdienstvrijheid. Arrestatie en bestraffing dreigen voor Ahmadi's in Pakistan niet wegens het loutere behoren tot de geloofsgemeenschap als zodanig, maar dreigen reëel als de individuele gelovige afhankelijk van zijn wil een bepaald gedrag vertoont: de belijdenis van zijn godsdienst in het openbaar. In dergelijke gevallen ligt de rechtstreeks dreigende aantasting in een schending van de vrijheid om de eigen godsdienst overeenkomstig de geldende religieuze voorschriften en het religieuze zelfbesef van de gelovige te praktiseren, omdat de gelovige zijn keuze voor of tegen de uitoefening van zijn godsdienst in het openbaar slechts onder druk van dreigende vervolging kan maken. De rechtstreekse aantasting ligt daarentegen niet in de schending van eerst bij geloofsbelijdenis bedreigde grondrechten (bijvoorbeeld de fysieke integriteit, het leven of de persoonlijke vrijheid). Dat is anders wanneer de betrokkene zijn geloof in het land van herkomst reeds heeft gepraktiseerd en hij alleen al om die reden – los van een door de wil bepaalde keuze omtrent zijn gedrag in de toekomst – rechtstreeks het risico van bijvoorbeeld arrestatie en bestraffing loopt. In het in hoger beroep gewezen arrest is evenwel niet vastgesteld dat een dergelijke vervolging in het verleden had plaatsgevonden. De prognose dat verzoeker bij een terugkeer naar Pakistan aan een hem collectief treffend risico op vervolging is blootgesteld, berustte op een ondeugdelijk waarschijnlijkheidscriterium, en de feitelijke grondslag voor de prognose was onvoldoende breed.
- 8 Verzoeker moet met een grote mate van waarschijnlijkheid dreigen te worden aangetast op een wijze die als vervolging kan worden aangemerkt. Het criterium „grote mate van waarschijnlijkheid” onderstelt dat bij een alomvattende beoordeling van de te onderzoeken feiten de omstandigheden die wijzen op

vervolgning, zwaarder wegen zodat zij primeren op de feiten die daartegen pleiten. Daarbij dient een „kwalificerende” benadering in de zin van een waardering en afweging van alle vastgestelde omstandigheden en het belang daarvan te worden gevolgd. [Or. 6] Doorslaggevend is of, gelet op die omstandigheden, bij een redelijk denkende, bedachtzame persoon in de situatie van de betrokkene vrees voor vervolging kan ontstaan. In casu is voor de prognose of voor verzoeker schending als bedoeld in artikel 9, lid 1, onder a), van de richtlijn dreigt, van belang of hij goede gronden heeft te vrezen dat voor hem in geval van strafrechtelijk verboden belijdenis van zijn godsdienst in het openbaar in Pakistan met een grote mate van waarschijnlijkheid ernstige schending van grondrechten, met name van zijn fysieke integriteit, leven of vrijheid, dreigt, dat hij strafrechtelijk wordt vervolgd of dat hij aan een onmenselijke of vernederende behandeling of bestraffing wordt onderworpen. Een dergelijke risicoprognose werd in het in hoger beroep gewezen arrest niet opgesteld. Uit de tot nog toe gedane vaststellingen blijkt niet dat de uitvoering van religieuze rituelen in een gebedsruimte van de Ahmadi's reeds als openbare activiteit wordt aangemerkt en strafrechtelijk wordt bestraft. Derhalve dient het aantal Ahmadi's die hun geloof op strafbaar gestelde wijze praktiseren, ten minste bij benadering te worden bepaald. Vervolgens dient te worden vastgesteld door hoeveel daden van vervolging de leden van deze groep worden getroffen. Daarbij dient met name te worden uitgemaakt met welke waarschijnlijkheid een Ahmadi gearresteerd of bestraft wordt wanneer hij in strijd met de bepalingen van het Pakistaanse wetboek van strafrecht bij de uitoefening van zijn godsdienst religieuze begrippen en rituelen van de islam hanteert, zijn geloof in het openbaar belijdt of ervoor werft. Bij de vergelijking tussen het aantal Ahmadi's die hun geloof in strijd met het verbod in het openbaar praktiseren en het aantal daadwerkelijke daden van vervolging dient bedacht te worden dat het om een waarderende vergelijking gaat, waarbij ook met eventuele onzekerheden en onbekenden in de strafvervolgingspraktijk van de overheid rekening dient te worden gehouden. Indien voor de groep Ahmadi's die hun geloof in het openbaar praktiseren, reëel vervolging dreigt, kan daaruit de conclusie worden getrokken dat ook de groep in haar geheel, waarvoor deze godsdienstige praktijken in het openbaar een centraal bestanddeel van haar religieuze identiteit vormen en in die zin „absoluut noodzakelijk” zijn, door de beperkingen van de vrijheid van godsdienst wordt getroffen op een wijze die uit het oogpunt van het vluchtelingenrecht relevant is. In het in hoger beroep gewezen arrest is evenmin vastgesteld dat het praktiseren van het geloof in het openbaar – dat in Pakistan strafrechtelijke verboden zou schenden – voor het behoud van verzoekers religieuze identiteit van bijzonder belang zou zijn. De concrete godsdienstige praktijk moet voor het individu een centraal bestanddeel van zijn religieuze identiteit vormen en in die zin voor hem absoluut noodzakelijk zijn. Het volstaat [Or. 7] niet dat de asielaanvrager zeer gehecht is aan zijn geloof wanneer hij dat – althans in het land van toevlucht – niet beleeft op zodanige wijze dat hij in het land van herkomst aan vervolging zou worden blootgesteld. In ieder geval moet hij zwaarwegende redenen hebben om zijn godsdienst in Duitsland niet uit te oefenen op een wijze die hij als absoluut

noodzakelijk ervaart. De religieuze identiteit kan als innerlijk gegeven enkel worden vastgesteld aan de hand van het relaas van de asielaanvrager en uiterlijke aanwijzingen waaruit de innerlijke instelling van de betrokkene kan worden afgeleid. Daarbij is het religieuze zelfbesef van een asielaanvrager in beginsel zowel vóór als na het vertrek uit het land van herkomst van belang. Het Duitse federale recht wordt eveneens geschonden doordat de tegen verzoeker gerichte maatregelen die vervolging kunnen opleveren, als inbreukmakende handeling werden beoordeeld op basis van een alomvattende beschouwing als bedoeld in artikel 9, lid 1, onder b), van de richtlijn, zonder dat een vergelijking werd gemaakt als bedoeld in artikel 9, lid 1, onder a), van de richtlijn.

- 9 Voor het verdere verloop van de procedure wordt erop gewezen dat bij de beantwoording, aan de hand van het criterium van het Hof van Justitie, van de vraag of verzoeker individueel wordt getroffen door vervolging, dient te worden onderzocht of verzoeker zijn geloof in Duitsland op zodanige wijze praktiseert dat hij in Pakistan risico op vervolging zou lopen. Ook de omvang van verzoekers religieuze activiteit in Pakistan dient te worden opgehelderd, met name de vraag of hij zich daadwerkelijk met werving heeft beziggehouden. Is geen sprake van een voldoende ernstige daad van vervolging als bedoeld in artikel 9, lid 1, onder a) van de richtlijn, dan dient voorts te worden onderzocht of een relevant risico op vervolging blijkt uit de in artikel 9, lid 1, onder b), van de richtlijn bedoelde alomvattende beschouwing van verschillende mensenrechtenschendingen en gevallen van discriminatie, waarbij behalve overheidsmaatregelen met name de aanvallen van radicale moslims op Ahmadi's dienen te worden beoordeeld. Daartoe is ook een uitvoerig gemotiveerde en op verzoekers situatie betrekking hebbende beoordeling nodig van de vraag of en in voorkomend geval waarom de overeenkomstig letter b) in aanmerking genomen inbreukmakende handelingen samen zo ernstig zijn dat verzoeker daardoor op soortgelijke, dat wil zeggen op vergelijkbare, wijze wordt getroffen als door een ernstige schending van de vrijheid van godsdienst in de zin van artikel 9, lid 1, onder a), van de richtlijn.
- 10 Na de terugverwijzing door het Bundesverwaltungsgericht heeft de Senat over verzoekers religieuze activiteit inlichtingen ingewonnen bij de Ahmadiyya Muslim Jamaat Deutschland (Ahmadiyya Moslim Gemeenschap Duitsland). In de verstrekte informatie wordt uiteengezet dat verzoeker van geboorte [Or. 7] een lid van de gemeenschap is. In Pakistan hield hij goede contacten met de gemeenschap en was hij in 1994-1995 leider van de jeugdorganisatie van de gemeenschap in Kolo Tarar. In Duitsland is zijn deelneming aan de gebeden in de moskee en aan de plaatselijke en centrale bijeenkomsten van de gemeenschap middelmatig. Zijn lidmaatschapsbijdragen betaalt hij naar behoren.
- 11 In het kader van een meerdere uren durende terechtzitting heeft de Senat verzoeker op 11 september 2014 opnieuw gehoord en hem met name gevraagd naar de uitoefening van zijn godsdienst.

II.

- 12 De behandeling van de zaak dient [OMISSIS] te worden geschorst en het Hof van Justitie dient te worden verzocht om een prejudiciële beslissing over de in het dictum van deze beslissing geformuleerde vragen.
- 13 1. De Senat stelt zich – overeenkomstig prejudiciële vraag 1a) – op het standpunt dat dient te worden aangenomen dat sprake is van een ernstige schending van de door artikel 10, lid 1, van het Handvest van de grondrechten en artikel 9, lid 1, EVRM gewaarborgde vrijheid van godsdienst en dus van een daad van vervolging als bedoeld in artikel 9, lid 1, onder a), van richtlijn 2011/95/EU, wanneer religieuze activiteiten of praktijken die worden voorgeschreven door en een centraal bestanddeel vormen van een geloof dat de verzoeker actief belijdt, dan wel gebaseerd zijn op de godsdienstige overtuiging van de verzoeker, in het betrokken land van herkomst onder strafbedreiging verboden zijn. Dat is op verzoeker van toepassing, ook al heeft hij tot nog toe volgens de voorlopige rechtsopvatting van de Senat geen individueel tegen hem gerichte daad van vervolging in Pakistan aannemelijk gemaakt.
- 14 Verzoeker is lid van de Ahmadiyya-geloofsgemeenschap en heeft zijn godsdienst in zijn land van herkomst Pakistan gepraktiseerd. Een integraal bestanddeel van zijn geloofsrichting bestaat erin het geloof ook onder niet-Ahmadi's te verspreiden. In Pakistan worden Ahmadi's als „niet-moslams” beschouwd. Het is hun krachtens section 298-C van het Pakistaanse wetboek van strafrecht (Pakistan Penal Code [Act XLV of 1860] – PPC) op straffe van een vrijheidsstraf van maximum drie jaar en een geldboete verboden te beweren moslams te zijn, hun geloof [Or. 9] islam te noemen, hun geloof te prediken of te propageren, of anderen ertoe op te roepen hun geloof aan te nemen. Voorts kan krachtens section 295-C PPC met de dood of een levenslange gevangenisstraf en een geldboete gestraft worden wie de naam van de profeet Mohammed lastert. Het is de Ahmadi's verboden om openbare vergaderingen en religieuze bijeenkomsten en conferenties te houden, met name ook bijeenkomsten waarop in het openbaar wordt gebeden. Het wordt hun echter niet algemeen onmogelijk gemaakt om in hun gebedshuizen bijeen te komen. De Ahmadi's is elke propaganda voor hun geloof met de bedoeling anderen ertoe te bewegen tot hun geloofsgemeenschap toe te treden, strikt verboden. Overtredingen worden regelmatig strafrechtelijk vervolgd.
- 15 Het Bundesverwaltungsgericht heeft zich in zijn in de onderhavige zaak gewezen arrest in „Revision” van 20 februari 2013 [OMISSIS] – overeenkomstig prejudiciële vraag 1b) – op het standpunt gesteld dat het, om aan te nemen dat verzoeker individueel wordt getroffen door vervolging, niet volstaat dat hij als lid van de Ahmadiyya-geloofsgemeenschap is onderworpen aan de bovengenoemde strafbedreigingen voor de uitoefening van zijn godsdienst, maar dat moet worden vastgesteld dat het voor verzoeker „voor het behoud van zijn religieuze identiteit” van bijzonder belang is zijn godsdienst uit te oefenen in het openbaar en dus op een wijze die in Pakistan strafrechtelijk relevant is. Dat zou volgen uit het in deze

zaak gewezen arrest van het Hof van Justitie van 5 september 2012 (zaken C-71/11 en C-99/11, punt 70).

- 16 De Senat legt de door het Bundesverwaltungsgericht aangehaalde overwegingen van het Hof van Justitie – dat het relevant is of de bekritiseerde beperking van de vrijheid van godsdienst voor de aanvrager „bijzonder belangrijk is [...] om zijn godsdienstige identiteit te bewaren” – evenwel niet uit op de zo-even uiteengezette restrictieve wijze, maar aldus dat, zelfs indien de door de beperking getroffen religieuze praktijk geen centraal bestanddeel vormt van de geloofsgemeenschap van de aanvrager, het niettemin een daad van vervolging als bedoeld in artikel 9, lid 1, onder a), van richtlijn 2011/95/EU kan zijn, mits wordt vastgesteld dat sprake is van een bijzonder belang voor het behoud van de religieuze identiteit van een verzoeker. De overweging van het Hof van Justitie (arrest van 5 september 2012, reeds aangehaald) dat dit bijzondere belang voor het behoud van de religieuze identiteit ertoe kan leiden dat de betrokkene individueel wordt getroffen door vervolging, „zelfs indien” het gaat om de naleving van een religieuze praktijk die voor de betreffende **[Or. 10]** geloofsgemeenschap geen centraal bestanddeel vormt (punt 70, in fine), betekent volgens de Senat dat juist geen afzonderlijke vaststelling van het subjectieve „bijzondere belang voor de religieuze identiteit” is vereist wanneer het – zoals in casu – gaat om beperkingen van religieuze praktijken die een centraal bestanddeel van de betreffende geloofsleer vormen.
- 17 Het Bundesverwaltungsgericht heeft in zijn arrest in „Revision” (punt 29, in fine) overwogen dat verzoeker aan een voldoende risico op vervolging is blootgesteld wanneer „het missioneren voor zijn (religieuze) identiteit bepalend is”, zodat moet worden opgehelderd op welke wijze verzoeker in Pakistan precies actief was. De Senat gaat er daarentegen van uit dat het mede verspreiden van het geloof onder niet-Ahmadi's („missioneren”) een centraal bestanddeel van de Ahmadiyya-geloofsrichting vormt, zodat deze activiteit steeds bepalend is voor de religieuze identiteit van een („actieve”) Ahmadi die dit geloof praktiseert, en er bijzondere aanwijzingen nodig zijn om aan te nemen dat centrale bestanddelen van een geloof dat een aanvrager actief belijdt, bij wijze van uitzondering voor diens religieuze identiteit niet van bijzonder belang zijn. Gelet op het ook door het Bundesverwaltungsgericht niet betwiste bijzondere risico dat aan het „missioneren” door Ahmadi's in Pakistan is verbonden, kan uit het feit dat geen „missionerende activiteit” is vastgesteld, volgens de Senat hoogstens de conclusie worden getrokken dat de bestaande strafbepalingen hun repressieve doel hebben bereikt.
- 18 Hoewel het Hof van Justitie in zijn arrest van 5 september 2012 (zaken C-71/11 en C-99/11) uitdrukkelijk heeft overwogen dat het in beginsel irrelevant is dat een verzoeker het risico op een daad van vervolging kan vermijden door bepaalde religieuze activiteiten te laten varen (punt 79), leidt de opvatting van het Bundesverwaltungsgericht (en vermoedelijk ook van het Britse Upper Tribunal [Immigration and Asylum Chamber], arrest van 13 november 2012 – MN and

others –, [2012] UKUT 389, Country guidance nr. 8, tweede alternatief) er per slot van rekening toe dat verzoekers die niet aannemelijk kunnen maken dat zij in het verleden individueel zijn vervolgd, voor lief moeten nemen dat zij risico's moeten vermijden door dergelijke activiteiten op te geven. Volgens de Senat is dat onverenigbaar met artikel 9, lid 1, van richtlijn 2011/95/EU [OMISSIS].

[Or. 11]

- 19 2. Het Bundesverwaltungsgericht heeft in zijn arrest in „Revision” overwogen dat voor verzoeker met een grote mate van waarschijnlijkheid moet dreigen dat hij wordt aangetast op een wijze die als vervolging kan worden aangemerkt. Doorslaggevend is of, gelet op de vastgestelde omstandigheden, „bij een redelijk denkende, bedachtzame persoon in de situatie van de betrokkene vrees voor vervolging kan ontstaan” (arrest van 20 februari 2013, reeds aangehaald, punt 20). Daarbij dient een „waarderende vergelijking” te worden gemaakt, waarbij – overeenkomstig prejudiciële vraag 2a) – het aantal aanhangers van een geloofsrichting die hun geloof in strijd met het verbod praktiseren, dient te worden vergeleken met het aantal daadwerkelijke daden van vervolging, en ook rekening moet worden gehouden met eventuele onzekerheden en onbekenden in de strafvervolgingspraktijk van de overheid. Toegepast op verzoeker dient met name te worden uitgemaakt met welke waarschijnlijkheid een Ahmadi gearresteerd of bestraft wordt wanneer hij in strijd met de bepalingen van het Pakistaanse wetboek van strafrecht bij de uitoefening van zijn godsdienst religieuze begrippen en rituelen van de islam hanteert, zijn geloof in het openbaar belijdt of ervoor werft. Indien op basis van een dergelijke prognose de – mogelijksterwijs numeriek niet grote – groep gelovigen die hun geloof op verboden wijze in het openbaar praktiseren, aan een reëel risico op vervolging is blootgesteld, kan daaruit de conclusie worden getrokken dat ook de groep van de Ahmadi's in haar geheel, waarvoor deze godsdienstige praktijken in het openbaar een centraal bestanddeel van haar religieuze identiteit vormen en in die zin „absoluut noodzakelijk” zijn, door de beperkingen van haar vrijheid van godsdienst wordt getroffen op een wijze die uit het oogpunt van het vluchtelingenrecht relevant is.
- 20 De Senat is van mening dat de door het Bundesverwaltungsgericht vereiste „waarderende vergelijking” noch praktisch uitvoerbaar is [OMISSIS] noch geschikt of nodig is om een prognose op te stellen van de waarschijnlijkheid dat vervolging dreigt. Een daadwerkelijk risico („real risk”) op vervolging bestaat volgens de Senat – overeenkomstig prejudiciële vraag 2b) – reeds wanneer in de strafvervolgingspraktijk van de staat van herkomst kan worden waargenomen dat de religieuze activiteiten of praktijken die worden voorgeschreven door en een centraal bestanddeel vormen van een geloof dat de verzoeker actief belijdt, dan wel gebaseerd zijn op de godsdienstige overtuiging van de verzoeker en voor diens religieuze identiteit van bijzonder belang zijn, **[Or. 12]** daadwerkelijk toepassing vinden op een wijze die de bestanddelen van delictomschrijvingen vervullen. Daarentegen is niet van belang of, en in voorkomend geval om welke

redenen, in een individueel geval is afgezien van de instelling van een strafprocedure of een procedure later tot een sepot leidde.

- 21 3. In de onderhavige procedure gaat het om een zaak die door het Bundesverwaltungsgericht voor verdere behandeling en afdoening is terugverwezen naar de Senat. De Senat verdedigt – zoals hierboven uiteengezet – een andere rechtsopvatting over de uitlegging van het Unierecht dan het Bundesverwaltungsgericht in zijn verwijzingsarrest in „Revision”. §144, lid 6, van de Verwaltungsgerichtsordnung (wetboek van bestuursprocesrecht; hierna: „VwGO”) bepaalt als voorschrift van nationaal procesrecht dat aan de beslissing van de appelrechter het rechtsoordeel van de rechter in „Revision” ten grondslag dient te worden gelegd, zodat de rechtsopvatting van het Bundesverwaltungsgericht voor de Senat bindend is. §144, lid 6, VwGO luidt als volgt:

„Het gerecht waarnaar de zaak voor verdere behandeling en afdoening is terugverwezen, legt aan zijn beslissing het rechtsoordeel van het gerecht in ‚Revision’ ten grondslag.”

- 22 De Senat gaat ervan uit dat de bepaling van §144, lid 6, VwGO er niet aan in de weg staat het Hof van Justitie overeenkomstig artikel 267, tweede alinea, VWEU te verzoeken om een prejudiciële beslissing over de in het dictum geformuleerde rechtsvragen. Het Hof van Justitie (Grote Kamer) heeft immers reeds geoordeeld dat een regel van nationaal recht op grond waarvan het rechtsoordeel van een hogere nationale rechterlijke instantie bindend is voor een andere nationale rechter, laatstgenoemde rechter niet de bevoegdheid ontnemt het Hof vragen voor te leggen over de uitlegging van het Unierecht (arrest van 15 januari 2013, C-416/10, punt 68 en aldaar aangehaalde rechtspraak [OMISSIS]). Zelfs wanneer het Hof van Justitie zich niet of niet volledig zou aansluiten bij de uitlegging die de rechter in „Revision” aan het Unierecht heeft gegeven, zou §144, lid 6, VwGO er echter nog steeds aan in de weg staan dat de Senat van de rechtsopvatting van de rechter in „Revision” zou afwijken en in het arrest in hoger beroep de uitlegging zou volgen die het Hof van Justitie in zijn te nemen beslissing aan het Unierecht geeft. Dat is volgens de Senat onverenigbaar met de voorrang van het Unierecht.
- 23 De voorgelegde vragen zijn relevant voor de beslissing die de Senat dient te nemen.

[Or. 13]

[OMISSIS]